

॥ तैत्तिरीय संहिता ॥

॥ प्रथमः प्रश्नः ॥

॥ तैत्तिरीयसंहितायां द्वितीयकाण्डे प्रथमः प्रश्नः ॥

वा॒युर्व्य॑ऽ श्वेत॒माल॑भेत् भू॒तिकामो॑ वा॒युर्वै॑H क्षेपि॑ष्ठा दे॒वता॑
वा॒युमे॒व स्वेन॑ भा॒ग॒धेये॒नोप॑धावति स ए॒वैनं॑ भू॒तिङ्ग॑मयति
भ॒वत्ये॒वाति॑क्षिप्रा दे॒वते॒त्याहुः॑ सैन॑मीश्व॒रा प्र॒दह॑ इत्ये॒तमे॒व
सन्तं॑ वा॒यवे॑ नि॒युत्वंत॑ आल॑भेत नि॒युद्वा अ॑स्य धृ॒तिर्द्धृ॑त ए॒व
भू॒तिमु॒पैत्य॑प्र॒दाहाय॑ भ॒वत्ये॒व॥१॥

वा॒यवे॑ नि॒युत्वंत॑ आल॑भेत् ग्रा॒म॒कामो॑ वा॒युर्वा॑ इ॒माः
प्र॒जा न॑स्यो॒ता नै॑नीयते वा॒युमे॒व नि॒युत्वंत॑ऽ स्वेन॑
भा॒ग॒धेये॒नोप॑धावति स ए॒वास्मै॑ प्र॒जा न॑स्यो॒ता निय॑च्छति
ग्रा॒म्यै॒व भ॑वति नि॒युत्वंते॑ भ॒वति॑ ऋ॒वा ए॒वास्मा॑ अन॑पगाः
करो॑ति वा॒यवे॑ नि॒युत्वंत॑ आल॑भेत प्र॒जाका॑मः प्रा॒णो वै
वा॒युर॑पा॒नो नि॒युत्प्रा॑णापा॒नौ खलु॑ वा ए॒तस्य॑ प्र॒जायाः॑॥२॥

अप॑क्रामतो योऽलं॑ प्र॒जायै॑ सन्प्र॒जान्न॑ वि॒न्दते॑ वा॒युमे॒व
नि॒युत्वंत॑ऽ स्वेन॑ भा॒ग॒धेये॒नोप॑धावति स ए॒वास्मै॑ प्रा॒णापा॒ना-

भ्यां॑ प्र॒जां प्रज॑नयति वि॒न्दते॑ प्र॒जाँ॑ द्वायवे॑ नियु॒त्वंत॑ आल॑भेत॒
ज्यो॒गाम॑यावी प्रा॒णो वै वा॒युर॑पा॒नो नियु॑त् प्रा॒णापा॑नौ खलु॒ वा
ए॒तस्मा॑दप॒क्राम॑तो यस्य॒ ज्यो॒गाम॑यति वा॒युमे॒व नियु॑त्वंन्तः॒
स्वेन॑ भा॒ग॒धेये॒नोप॑ ॥ ३ ॥

धा॒वति॒ स ए॒वास्मि॑न्प्रा॒णापा॑नौ द॑धात्यु॒त यदी॑तासु॒र्भव॑ति॒
जीव॑त्ये॒व प्र॒जाप॑ति॒र्वा इ॒दमे॑कं आसी॒त्सोऽका॑मयत॒
प्र॒जाः प॒शून्सृ॑जेयेति॒ स आ॒त्मनो॑ व॒पामु॑द॒क्खि॑दत्ताम॒ग्नौ
प्रा॒गृह्णा॑त्ततोऽज॒स्तू॒परः॑ स॒म॒भव॑त्तः॒ स्वायै॑ दे॒वता॑या॒ आ॒
ल॑भत॒ ततो॒ वै स प्र॒जाः प॒शून्सृ॑जत॒ यः प्र॒जाका॑मः ॥ ४ ॥

प॒शुका॑मः स्या॒त्स ए॒तं प्रा॑जाप॒त्यम॒जन्तू॑पर॒माल॑भेत॒
प्र॒जाप॑तिमे॒व स्वेन॑ भा॒ग॒धेये॒नोप॑धावति॒ स ए॒वास्मै॑
प्र॒जां प॒शून्प्र॑ज॒नय॑ति॒ यच्छ्रु॑णस्तत्पुरु॒षाणां॑ रू॒पं
यत्तू॑पर॒स्तद॑श्वा॒नां यद॑न्यतो॒दन्त॑द्ग॒वां यद॑व्या॒ इव
श॒फास्त॑द॒वीनां॑ यद॒जस्त॑द॒जाना॑मे॒ताव॑न्तो॒ वै ग्रा॒म्याः
प॒शव॑स्तान् ॥ ५ ॥

रू॒पेणै॒वाव॑रुन्धे सोमापौ॒ष्णत्रै॒तमाल॑भेत॒ प॒शुका॑मो द्वौ
वा अ॒जायै॒ स्तनौ॒ नानै॒व द्वाव॑भिजाये॒ते ऊ॒र्जं पु॑ष्टि॒न्तृती॑यः

सोमापूषणावेव स्वेन भागधेयेनोपधावति तावेवास्मै
 पशून्प्रजनयतः सोमो वै रेतोधाः पूषा पशूनां प्रजनयिता
 सोम एवास्मै रेतो दधाति पूषा पशून्प्रजनयत्यौदुम्बरो
 यूपो भवत्यूर्वा उदुम्बर ऊर्क्पर्शव ऊर्जैवास्मा ऊर्ज
 पशून्वरुन्धे॥६॥

भवत्येव प्रजायां आमयति वायुमेव नियुत्वन्तः स्वेन भागधेयेनोप प्रजाकामस्तान्
 यूपस्त्रयोदश च॥ [१]

प्रजापतिः प्रजा असृजत ता अस्मात्सृष्टाः पराचीरायन्ता
 वरुणमगच्छन्ता अन्वैत्ताः पुनरयाचत ता अस्मै न
 पुनरददात्सोऽब्रवीद्वरं वृणीष्वार्थं मे पुनर्देहीति तासां वरमा-
 ऽलभत स कृष्ण एकशितिपादभवद्यो वरुणगृहीतः स्यात्स
 एतं वारुणं कृष्णमेकशितिपादमालभेत वरुणम्॥७॥

एव स्वेन भागधेयेनोपधावति स एवैनं वरुणपाशान्मुञ्चति
 कृष्ण एकशितिपाद्भवति वारुणो ह्येष देवतया
 समृद्धौ सुवर्भानुरासुरः सूर्यन्तमसाऽविद्धत्तस्मै देवाः
 प्रायश्चित्तिमैच्छन्तस्य यत्प्रथमन्तमोऽपाघ्नन्त्सा कृष्णा-
 ऽविरभवद्यद्वितीयः सा फल्गुनी यत्तृतीयः सा बलक्षी

यदं॑द्य॒स्थाद॒पाकृ॑न्त॒न्त्साऽवि॑र्ष॒शा॥८॥

सम॑भव॒त्ते दे॒वा अ॑ब्रुव॒न्देव॑प॒शुर्वा अ॒यः॑ सम॑भू॒त्कस्मा॑
इ॒ममाल॑प॒स्याम॒हु इत्य॑थ॒ वै तर्ह्य॑ल्पा॒ पृथि॑व्यासी॒दजा॑ता
ओष॑धय॒स्तामवि॑ व॒शामा॑दित्येभ्यः॒ कामा॑याऽल॒भन्त॒ ततो॑ वा
अप्र॑थत॒ पृथि॑व्यजा॒यन्तौष॑धयो॒ यः का॒मये॑त् प्रथे॒य प॒शुभिः॑ प्र
प्र॒जया॑ जाये॒येति॒ स ए॒तामवि॑ व॒शामा॑दित्येभ्यः॒ कामा॑य॥९॥

आ ल॑भेतादित्याने॒व का॒मः॑ स्वेन॑ भा॒गधे॑ये॒नोप॑धावति
त ए॒वैनं॑ प्र॒थय॑न्ति प॒शुभिः॑ प्र प्र॒जया॑ जनय॒न्त्यसा॑वा॒दित्यो॑
न व्य॑रोचत॒ तस्मै॑ दे॒वाः प्राय॑श्चित्ति॒मैच्छ॑न्तस्मा॑ ए॒ता
म॒ल्हा आल॑ऽभन्ताग्नेयीं॑ कृ॒ष्णग्री॒वीः॑ स॒हिता॑मै॒न्द्रीः॑
श्वेतां॑ बा॒र्हस्प॒त्यान्ताभि॑रे॒वास्मि॒न्नुच॑म॒दधुर्यो॑ ब्र॒ह्मव॑र्च॒सका॑मः
स्यात्त॑स्मा॑ ए॒ता म॒ल्हा आल॑भेत॥१०॥

आग्नेयीं॑ कृ॒ष्णग्री॒वीः॑ स॒हिता॑मै॒न्द्रीः॑ श्वेतां॑
बा॒र्हस्प॒त्यामे॒ता ए॒व दे॒वताः॑ स्वेन॑ भा॒गधे॑ये॒नोप॑धावति
ता ए॒वास्मि॑न्ब्र॒ह्मव॑र्च॒सन्द॑धति॒ ब्रह्म॑व॒र्चस्ये॑व भ॒वति॑
व॒सन्ता॑ प्रा॒तरा॑ग्नेयीं॑ कृ॒ष्णग्री॒वीमाल॑भेत॒ ग्रीष्मे॑ म॒द्ध्यन्दि॑ने
स॒हिता॑मै॒न्द्रीः॑ श॒रद्य॑परा॒ह्णे श्वेतां॑ बा॒र्हस्प॒त्यान्त्रीणि॑

वा आदित्यस्य तेजांसि वसन्ता प्रातर्ग्रीष्मे मृच्छन्दिने
शरद्वपराह्णे यावन्त्येव तेजांसि तान्येव ॥११॥

अव रुन्धे सं वथ्सुरं पुर्यालभ्यन्ते सं वथ्सुरो वै
ब्रह्मवर्चसस्य प्रदाता सं वथ्सुर एवास्मै ब्रह्मवर्चसं प्रयच्छति
ब्रह्मवर्चस्येव भवति गर्भिण्यो भवन्तीन्द्रियं वै गर्भं
इन्द्रियमेवास्मिन्दधति सारस्वतीं मेषीमालंभेत य ईश्वरो
वाचो वदितोः सन्वाचन्न वदेद्वाग्वै सरस्वती सरस्वतीमेव
स्वेन भागधेयेनोपधावति सैवास्मिन् ॥१२॥

वाचन्दधाति प्रवदिता वाचो भवत्यपन्नदती भवति
तस्मान्मनुष्याः सर्वा वाचं वदन्त्याग्नेयं कृष्णग्रीवमा
लंभेत सौम्यं बभ्रुं ज्योगामयाव्यग्निं वा एतस्य शरीरं
गच्छति सोमं रसो यस्य ज्योगामयत्यग्नेरेवास्य
शरीरन्निष्क्रीणाति सोमाद्रसमुत यदीतासुर्भवति जीवत्येव
सौम्यं बभ्रुमालंभेताग्नेयं कृष्णग्रीवं प्रजाकामः सोमः ॥१३॥

वै रेतोधा अग्निः प्रजानां प्रजनयिता सोमं एवास्मै
रेतो दधात्यग्निः प्रजां प्रजनयति विन्दते प्रजामाग्नेयं
कृष्णग्रीवमालंभेत सौम्यं बभ्रुं यो ब्राह्मणो विद्यामनूच्य

न वि॒रोचे॑त् यदा॑ग्ने॒यो भ॑वति॒ तेज॑ ए॒वास्मि॒न्तेन॑ दधाति॒
यथ्सौ॒म्यो ब्र॑ह्मवर्च॒सन्तेन॑ कृष्ण॒ग्रीव॑ आग्ने॒यो भ॑वति॒ तमे॑
ए॒वास्मा॒दप॑हन्ति श्वे॒तो भ॑वति॥१४॥

रुच॑मे॒वास्मि॑न्दधाति ब॒भ्रुः सौ॒म्यो भ॑वति ब्रह्मवर्च॒समे॒वास्मि॑न्
कृष्ण॒ग्रीव॑माल॒भेत सौ॒म्यं ब॒भ्रुमा॑ग्ने॒यं कृष्ण॒ग्रीव॑ पुरो॒धाया॑ः
स्पर्ध॑मान आग्ने॒यो वै ब्रा॑ह्म॒णः सौ॒म्यो रा॑ज॒न्यो-
ऽभि॑तः सौ॒म्यमा॑ग्ने॒यौ भ॑वत॒स्तेज॑सै॒व ब्रह्म॑णोभ॒यतो॑
रा॒ष्ट्रं परि॑गृह्णात्ये॒कधा॑ स॒मावृ॑ङ्के पुर ए॒नन्द॑धते॥॥१५॥

ल॒भेत् वरु॑णं व॒शैताम॑विं व॒शामा॑दित्येभ्यः कामा॒य म॒ल्हा आ॑ल॒भेत् ता॒न्येव सै॒वास्मि॑न्सोमः
श्वे॒तो भ॑वति॒ त्रिच॑त्वारि॒ंशच्च॑। (२)॥ [२]

दे॒वा॒सुरा॑ ए॒षु लो॒केष्व॑स्प॒र्द्धन्त॒ स ए॒तं विष्णु॑र्वा॒मन॑म॒पश्य॑त्तः
स्वायै॑ दे॒वता॑या॒ आऽल॑भत॒ ततो॑ वै स इ॒माल्लो॑कान॒भ्यज॑यद्वैष्ण॒व
वा॑मनमाल॒भेत॒ स्प॒र्द्धमा॑नो विष्णु॑रे॒व भू॒त्वेमा॑ल्लो॒कान॒भिज॑यति॒
विष॑म॒ आल॑भेत् विष॑मा इ॒व ही॑मे लो॒काः समृ॑द्ध्या इन्द्रा॒य
म॒न्युम॑ते॒ मन॑स्वते ल॒लाम॑ प्राशृङ्गमाल॒भेत॒ सङ्गामे॑ (१६)

सं य॑त्त इन्द्रि॒येण॒ वै म॒न्युना॒ मन॑सा सङ्गाम॒ञ्जय॑तीन्द्रमे॒व
म॒न्युम॑न्तं॒ मन॑स्वन्तः॒ स्वेन॑ भाग॒धेये॒नोप॑धावति॒ स

ए॒वास्मिन्निन्द्रि॒यं म॒न्युं मनो॑ दधाति॒ जय॑ति॒ त॒
 स॒ङ्ग्राम॑मिन्द्रा॒य म॒रुत्वं॑ते पृ॒श्निस॒क्थमाल॑भेत् ग्राम॑काम॒
 इन्द्र॑मे॒व म॒रुत्वं॑न्त॒ः स्वेन॑ भा॒गधे॒येनोप॑धावति॒ स ए॒वास्मै॑
 सजा॒तान्प्रय॑च्छति॒ ग्राम्ये॑व भ॒वति॒ यदृष॑भस्तेन॑ (१७)

ऐन्द्रो॑ यत्पृ॒श्निस्तेन॑ मा॒रुतः॑ समृ॒द्धौ प॒श्चात्पृ॒श्निस॒क्थो
 भ॑वति॒ पश्चा॑दन्ववसा॒यिनी॑मे॒वास्मै॑ वि॒शङ्क॑रोति॒ सौम्यं॑
 ब॒भ्रुमाल॑भे॒तान्न॑कामः॒ सौम्यं॑ वा अन्न॒॑ सोम॑मे॒व स्वेन॑
 भा॒गधे॒येनोप॑धावति॒ स ए॒वास्मा॒ अन्नं॑ प्रय॑च्छत्यन्ना॒द ए॒व
 भ॑वति॒ ब॒भ्रुर्भव॑त्येत॒द्वा अन्न॑स्य रू॒प॒ समृ॒द्धौ सौम्यं॑
 ब॒भ्रुमाल॑भेत् यमलम् (१८)

रा॒ज्याय॑ सन्त॑ रा॒ज्यन्नोप॑नमे॒त्सौम्यं॑ वै रा॒ज्य॑ सोम॑मे॒व
 स्वेन॑ भा॒गधे॒येनोप॑धावति॒ स ए॒वास्मै॑ रा॒ज्यं प्रय॑च्छत्यु॒पैन॑
 रा॒ज्यन्न॑मति॒ ब॒भ्रुर्भव॑त्येत॒द्वै सोम॑स्य रू॒प॒ समृ॒द्ध्या इन्द्रा॑य
 वृ॒त्रतु॑रे॒ ललाम॑ प्राशृ॒ङ्गमाल॑भेत् ग॒तश्रीः॑ प्र॒तिष्ठा॑कामः
 पा॒प्मान॑मे॒व वृ॒त्रन्ती॒र्त्वा प्र॑ति॒ष्ठां ग॑च्छ॒तीन्द्रा॑याभिमाति॒घ्ने
 ल॒लाम॑ प्राशृ॒ङ्गमा॑ (१९)

ल॒भेत् यः पा॒प्मना॑ गृही॒तः स्या॑त्पा॒प्मा वा

अभिमातिरिन्द्रमेवाभिमातिहनुः स्वेन भागधेयेनोपधावति
 स एवास्मात्पाप्मानमभिमातिं प्रणुदत इन्द्राय वज्रिणे
 ललामं प्राशृङ्गमालभेत यमलं राज्याय सन्तं
 राज्यन्नोपनमेदिन्द्रमेव वज्रिणः स्वेन भागधेयेनोपधावति
 स एवास्मै वज्रं प्रयच्छति स एनं वज्रो भूत्या इन्द्र उपैनं
 राज्यन्नमति ललामः प्राशृङ्गो भवत्येतद्वै वज्रस्य रूपं
 समृद्धौ॥ (२०)

सङ्ग्रामे तेनालमभिमातिघ्ने ललामं प्राशृङ्गमैनं पञ्चदश च।३।। [३]

असावादित्यो न व्यरोचत तस्मै देवाः प्रायश्चित्तिमैच्छन्तस्मा
 एतान्दशर्षभामाऽलभन्त तयैवास्मिन्नुचमदधुर्यो ब्रह्मवर्चसकाम
 स्यात्तस्मा एतान्दशर्षभामाऽलभेतामुमेवादित्यः स्वेन
 भागधेयेनोपधावति स एवास्मिन्ब्रह्मवर्चसन्दधाति
 ब्रह्मवर्चस्यैव भवति वसन्ता प्रातस्त्रील्ललामानालभेत
 ग्रीष्मे मृद्धन्दिने (२१)

त्रीञ्छितिपृष्ठाञ्छरद्यपराह्णे त्रीञ्छितिवारात्रीणि वा
 आदित्यस्य तेजांसि वसन्ता प्रातर्ग्रीष्मे मृद्धन्दिने
 शरद्यपराह्णे यावन्त्येव तेजांसि तान्येवावरुन्धे त्रयस्त्रय
 आलभ्यन्तेऽभिपूर्वमेवास्मिन्तेजो दधाति सं वत्सरं

पर्यालभ्यन्ते सं वत्सरो वै ब्रह्मवर्चसस्य प्रदाता सं वत्सर
 एवास्मै ब्रह्मवर्चसं प्रयच्छति ब्रह्मवर्चस्यैव भवति सं
 वत्सरस्य परस्तात्प्राजापत्यङ्गद्रुम् (२२)

आलभेत प्रजापतिः सर्वा देवता देवतास्वेव
 प्रतितिष्ठति यदि बिभीयाद्दुश्कर्मा भविष्यामीति सोमापौष्णः
 श्याममालभेत सौम्यो वै देवतया पुरुषः पौष्णाः पशवः
 स्वयैवास्मै देवतया पशुभिस्त्वचङ्करोति न दुश्कर्मा भवति
 देवाश्च वै यमश्चास्मिँल्लौकैः स्पृष्टन्तः स यमो देवानामिन्द्रियं
 वीर्यमयुवत् तद्यमस्य (२३)

यमत्वन्ते देवा अमन्यन्त यमो वा इदमभूद्यद्वयः
 स्म इति ते प्रजापतिमुपाधावन्त्स एतौ प्रजापतिरात्मनं
 उक्षवशौ निरमिमीत ते देवा वैष्णावरुणीं वशामा-
 लभन्तैन्द्रमुक्षाणन्तं वरुणेनैव ग्राहयित्वा विष्णुना यज्ञेन
 प्राणुदन्तैन्द्रेणैवास्यैन्द्रियमवृञ्जत् यो भ्रातृव्यवान्स्यात्स
 स्पृष्टमानो वैष्णावरुणीम् (२४)

वशामालभेतैन्द्रमुक्षाणं वरुणेनैव भ्रातृव्यङ्ग्राहयित्वा
 विष्णुना यज्ञेन प्रणुदत ऐन्द्रेणैवास्यैन्द्रियं वृद्धे भवत्यात्मना

परा॑स्य॒ भ्रातृ॑व्यो भव॒तीन्द्रो॑ वृ॒त्रम॑ह॒न्तं वृ॒त्रो ह॒तः
षोड॑शभि॒र्भोगै॑रसिना॒त्तस्य॑ वृ॒त्रस्य॑ शी॒र्षतो॑ गाव॒ उदा॑य॒न्ता
वैदे॑ह्योऽभव॒न्तासा॑मृष॒भो ज॒घनेऽनू॑दै॒त्तमिन्द्रः॑ (२५)

अ॒चा॒य॒त्सोऽम॑न्यत॒ यो वा इ॒ममा॑ल॒भेत॑ मु॒च्येता॑स्मात्पा॒प्मन॑
इति॒ स आ॑ग्ने॒यं कृ॑ष्णग्री॒वमा॑ल॒भेतै॑न्द्रमृष॒भन्त॑स्याग्निरे॒व स्वेन॑
भा॒ग॒धे॒येनो॑प॒सृतः॑ षोड॑श॒धा वृ॒त्रस्य॑ भो॒गान॑प्य॒दह॑दै॒न्द्रेणै॑न्द्रि॒यमा॑त्
यः पा॒प्मना॑ गृही॒तः स्या॑त्स आ॑ग्ने॒यं कृ॑ष्णग्री॒वमा॑ल॒भेतै॑न्द्रमृष॒भम॑
स्वेन॑ भा॒ग॒धे॒येनो॑प॒सृतः॑ (२६)

पा॒प्मान॑मपि॒ दह॑त्यै॒न्द्रेणै॑न्द्रि॒यमा॑त्मन्ध॒त्ते मु॒च्यते॑ पा॒प्मनो॑
भव॑त्ये॒व द्या॑वापृ॒थिव्या॑न्धे॒नुमा॑ल॒भेत॑ ज्यो॒गं प॑रु॒द्धोऽन॑यो॒र्हि वा
ए॒षोऽप्र॑ति॒ष्ठितो॑ऽथै॒ष ज्यो॒गं प॑रु॒द्धो द्या॑वापृ॒थिवी॑ ए॒व स्वेन॑
भा॒ग॒धे॒येनो॑प॒धाव॑ति॒ ते ए॒वैनं॑ प्र॒तिष्ठा॑ङ्ग॒मय॑तः॒ प्रत्ये॒व ति॑ष्ठति
पर्या॑रिणी॒ भव॑ति॒ पर्या॑री॒व ह्ये॑तस्य॒ रा॒ष्ट्रं यो ज्यो॒गं प॑रु॒द्धः
समृ॑द्धौ वा॒यव्य॑म् (२७)

व॒त्समा॑ ल॒भेत॑ वा॒युर्वा अ॒नयो॑र्व॒त्स इ॒मे वा ए॒तस्मै॑ लो॒का
अ॒प॑शु॒ष्का वि॒डप॑शु॒ष्काऽथै॒ष ज्यो॒गं प॑रु॒द्धो वा॒युमे॒व स्वेन॑
भा॒ग॒धे॒येनो॑प॒धाव॑ति॒ स ए॒वास्मा॑ इ॒माल्लो॑का॒न् वि॒शं प्र॑दा॒पय॑ति॒
प्रा॒स्मा इ॒मे लो॒काः स्तु॑वन्ति॒ भु॒ञ्जत्ये॑नं॒ वि॒डुप॑तिष्ठते॥ (२८)

मृच्छन्दिने कद्रुं यमस्य स्पृद्धमानो वैष्णावरुणीन्तमिन्द्रोऽस्य स्वेन भागधेयेनोपसृतो वायव्यं
द्विचत्वारिंशच्च। (४)॥ [४]

इन्द्रो वलस्य बिलमपौर्णोत्स य उत्तमः पशुरासीत्तं पृष्ठं
प्रति सङ्गृह्योदक्खिदत्तं सहस्रं पशवोऽनूदायन्त्स उत्ततो-
ऽभवद्यः पशुकामः स्यात्स एतमैन्द्रमुन्नतमालंभेतेन्द्रमेव स्वेन
भागधेयेनोपधावति स एवास्मै पशून्प्रयच्छति पशुमानेव
भवत्युन्नतः (२९)

भवति साहस्री वा एषा लक्ष्मी यदुन्नतो लक्ष्मियैव
पशून्वरुन्धे यदा सहस्रं पशून्प्राप्नुयादथ वैष्णवं वामनमा
लंभेतेतस्मिन्वै तत्सहस्रमर्द्धतिष्ठत्तस्मादेष वामनः समीषितः
पशुभ्य एव प्रजातेभ्यः प्रतिष्ठान्दधाति कोऽर्हति सहस्रं
पशून्प्राप्तुमित्याहुरहोरात्राण्येव सहस्रं सम्पाद्यालंभेत
पशवः (३०)

वा अहोरात्राणि पशून्नेव प्रजातान्प्रतिष्ठाङ्गमयत्योषधीभ्यो
वेहतमालंभेत प्रजाकाम ओषधयो वा एतं प्रजायै
परिबाधन्ते योऽलं प्रजायै सन्प्रजान्न विन्दत ओषधयः
खलु वा एतस्यै सूतुमपि घ्नन्ति या वेहद्भवत्योषधीरेव स्वेन

भाग॒धेये॒नोप॑धावति॒ ता ए॒वास्मै॒ स्वाद्यो॑नेः प्र॒जां प्रज॑नयन्ति
वि॒न्दते॑ (३१)

प्र॒जामा॑पो वा ओष॑ध॒योऽस॒त्पुरु॑ष॒ आप॑ ए॒वास्मा॒
अस॑तः स॒द्वद॑ति॒ तस्मा॑दाहु॒र्यश्चै॒वं वेद॒ यश्च॒ नाप॒स्त्वावा॑सतः
स॒द्वद॑तीत्यै॒न्द्री५ सू॒तवं॑शा॒माल॑भेत॒ भूति॑का॒मोऽजा॑तो वा ए॒ष
योऽलं॒ भूत्यै॒ सन्भू॑ति॒न्न प्रा॒प्नोती॑न्द्रं खलु॒ वा ए॒षा सू॒त्वा
व॒शाऽभ॑वत् (३२)

इन्द्र॑मे॒व स्वेन॑ भा॒ग॒धेये॒नोप॑धावति॒ स ए॒वैनं॑ भूति॑ङ्गमयति॒
भ॒व॑त्ये॒व य५ सू॒त्वा व॒शा स्या॑त्तमे॒न्द्रमे॒वाल॑भेतै॒तद्वा॑व
तदि॑न्द्रि॒य५ सा॒क्षादे॒वेन्द्रि॒यम॑वरु॒न्ध ऐ॒न्द्राग्रं॑ पु॒नरु॑त्सृष्ट॒माल॑भेत॒
य आ॒ तृती॒यात्पु॑रु॒षात्सो॑म॒न्न पि॒बेद्वि॑च्छि॒न्नो वा ए॒तस्य॑
सोम॑पी॒थो यो ब्रा॑ह्म॒णः स॒न्ना (३३)

तृती॒यात्पु॑रु॒षात्सो॑म॒न्न पि॒ब॑तीन्द्रा॒ग्नी ए॒व स्वेन॑
भा॒ग॒धेये॒नोप॑धावति॒ तावे॒वास्मै॑ सोम॑पी॒थं प्र॑यच्छत॒
उपै॑न५ सोम॑पी॒थो न॑मति॒ यदै॒न्द्रो भ॑व॒तीन्द्रि॒यं वै सो॑मपी॒थ
इन्द्रि॒यमे॒व सो॑मपी॒थम॑वरु॒न्धे यदा॑ग्ने॒यो भ॑व॒त्याग्ने॒यो वै
ब्रा॑ह्म॒णः स्वा॑मे॒व दे॒वता॑मनु॒ सन्त॑नोति पु॒नरु॑त्सृष्टो भ॑वति
पु॒नरु॑त्सृष्ट इ॒व ह्ये॒तस्य॑ (३४)

सोमपीथः समृद्धौ ब्राह्मणस्पत्यन्तूपरमालभेताभिचरन्ब्रह्मणस्
 स्वेन भागधेयेनोपधावति तस्मा एवैनमा वृश्चति
 ताजगार्तिमार्च्छति तूपरो भवति क्षुरपविर्वा एषा
 लक्ष्मी यत्तूपरः समृद्धौ स्फ्यो यूषो भवति वज्रो वै स्फ्यो
 वज्रमेवास्मै प्रहरति शरमयं बर्हिः शृणात्येवैनं वैभीदक
 इद्धो भिनत्येवैनम्॥ (३५)

भवत्युन्नतः पशवो जनयन्ति विन्दतेऽभवत्सत्रैतस्येद्धास्त्रीणि च॥—————[५]

बार्हस्पत्यः शितिपृष्ठमालभेत् ग्रामकामो यः
 कामयेत पृष्ठः संमानानां स्यामिति बृहस्पतिमेव स्वेन
 भागधेयेनोपधावति स एवैनं पृष्ठः संमानानांङ्करोति ग्राम्येव
 भवति शितिपृष्ठो भवति बार्हस्पत्यो ह्येष देवतया समृद्धौ
 पौष्णः श्याममालभेतान्नकामोऽन्नं वै पूषा पूषणमेव स्वेन
 भागधेयेनोपधावति स एवास्मै (३६)

अन्नं प्रयच्छत्यन्नाद एव भवति श्यामो भवत्येतद्वा
 अन्नस्य रूपः समृद्धौ मारुतं पृश्निमालभेतान्नकामोऽन्नं वै
 मरुतो मरुत एव स्वेन भागधेयेनोपधावति त एवास्मा अन्नं
 प्रयच्छन्त्यन्नाद एव भवति पृश्निर्भवत्येतद्वा अन्नस्य रूपः

समृद्ध्या ऐन्द्रमरुणमालभेतेन्द्रियकाम् इन्द्रमेव (३७)

स्वेन भागधेयेनोपधावति स एवास्मिन्निन्द्रियन्दधातीन्द्रियाब्जे
भवत्यरुणो भ्रूमान्भवत्येतद्वा इन्द्रस्य रूपः समृद्धौ
सावित्रमुपद्धस्तमालभेत सनिकांमः सविता वै प्रसवानामीशे
सवितारमेव स्वेन भागधेयेनोपधावति स एवास्मै सनिं
प्रसुवति दानकामा अस्मै प्रजा भवन्त्युपद्धस्तो भवति
सावित्रो ह्येषः (३८)

देवतया समृद्धौ वैश्वदेवं बहुरूपमालभेतान्नकामो वैश्वदेवं
वा अन्नं विश्वानेव देवान्स्वेन भागधेयेनोपधावति त एवास्मा
अन्नं प्रयच्छन्त्यन्नाद एव भवति बहुरूपो भवति बहुरूपः
ह्यन्नः समृद्धौ वैश्वदेवं बहुरूपमालभेत ग्रामकामो वैश्वदेवा वै
संजाता विश्वानेव देवान्स्वेन भागधेयेनोपधावति त एवास्मै
(३९)

संजातान्प्रयच्छन्ति ग्राम्येव भवति बहुरूपो भवति
बहुदेवत्यो ३ ह्येष समृद्धौ प्राजापत्यन्तूपरमालभेत
यस्यानांज्ञातमिव ज्योगामयेत्प्राजापत्यो वै पुरुषः
प्रजापतिः खलु वै तस्य वेद यस्यानांज्ञातमिव
ज्योगामयति प्रजापतिमेव स्वेन भागधेयेनोपधावति

स ए॒वैन॒न्तस्मा॒त्स्त्रामा॑न्मु॒ञ्चति॑ तू॒परो भ॑वति प्राजाप॒त्यो ह्येष॑
दे॒वत॑या॒ समृ॑द्ध्यै॥ (४०)

अ॒स्मा इ॒न्द्रमे॒वैष सं॑जा॒ता वि॒श्वाने॒व दे॒वान्स्वेन॑ भा॒गधे॒येनोप॑धावति॒ त ए॒वास्मै॑ प्राजाप॒त्यो

हि त्रीणि॑ च॥ [६]

व॒षट्कारो॑ वै गा॒यत्रि॒ये शिरो॑ऽच्छि॒न्नत्तस्यै॑ र॒सः परा॑-
ऽप॒त॒त्तं बृ॒हस्प॑तिरुपा॒गृह्णा॒त्सा शि॑तिपृ॒ष्ठा व॒शाऽभ॑व॒द्यो
द्वि॒तीयः॑ प॒राप॑त॒त्तं मि॒त्रावरु॑णा॒वुपा॑गृह्णीता॒ः सा द्वि॑रूपा
व॒शाऽभ॑व॒द्यस्तृ॒तीयः॑ प॒राप॑त॒त्तं वि॒श्वे दे॒वा उपा॑गृह्ण॒त्सा
ब॒हुरू॒पा व॒शाऽभ॑व॒द्यश्च॑तुर्थः प॒राप॑त॒त्तस्य॑ पृथि॒वीं प्रावि॑श॒त्तं
बृ॒हस्प॑तिर॒भि (४१)

अ॒गृह्णा॒दस्त्वे॒वायं॑ भो॒गाये॒ति स उ॑क्षव॒शः स॒मभ॑व॒द्यल्लोहि॑तं
प॒राप॑त॒त्तद्रु॒द्र उपा॑गृह्णा॒त्सा रौ॒द्री रोहि॑णी व॒शाऽभ॑व-
द्वा॒र्हस्प॑त्या॒ः शि॑तिपृ॒ष्ठामाल॑भेत ब्रह्मव॒र्चस॑का॒मो
बृ॒हस्प॑तिमे॒व स्वेन॑ भा॒गधे॒येनोप॑धावति॒ स ए॒वास्मि॑न्ब्रह्म-
व॒र्चस॑न्द॒धाति॑ ब्रह्मव॒र्चस्ये॑व भ॑वति॒ छन्द॑सां॒ वा ए॒ष र॒सो
यद्व॑शा र॒स इ॒व खलु॑ (४२)

वै ब्र॒ह्मव॒र्चसञ्छ॑न्द॒सामे॒व र॒सेन॑ र॒सं ब्र॒ह्मव॒र्चस॑मव॒रुन्धे॑

मैत्रावरुणीं द्विरूपामालभेत वृष्टिकामो मैत्रं वा अहर्वारुणी
 रात्रिरहोरात्राभ्याङ्गलु वै पर्जन्यो वर्षति मित्रावरुणावेव
 स्वेन भागधेयेनोपधावति तावेवास्मा अहोरात्राभ्या पर्जन्यं
 वर्षयतश्छन्दसां वा एष रसो यद्वशा रस इव खलु वै
 वृष्टिश्छन्दसामेव रसेन (४३)

रसं वृष्टिमवरुन्धे मैत्रावरुणीं द्विरूपामालभेत प्रजाकामो
 मैत्रं वा अहर्वारुणी रात्रिरहोरात्राभ्याङ्गलु वै प्रजाः प्रजायन्ते
 मित्रावरुणावेव स्वेन भागधेयेनोपधावति तावेवास्मा
 अहोरात्राभ्या प्रजां प्रजनयतश्छन्दसां वा एष रसो यद्वशा
 रस इव खलु वै प्रजा छन्दसामेव रसेन रसं प्रजामव
 (४४)

रुन्धे वैश्वदेवीं बहुरूपामालभेतान्नकामो वैश्वदेवं वा अन्नं
 विश्वानेव देवान्स्वेन भागधेयेनोपधावति त एवास्मा अन्नं
 प्रयच्छन्त्यन्नाद एव भवति छन्दसां वा एष रसो यद्वशा
 रस इव खलु वा अन्नञ्छन्दसामेव रसेन रसमन्नमवरुन्धे
 वैश्वदेवीं बहुरूपामालभेत ग्रामकामो वैश्वदेवा वै (४५)

सजाता विश्वानेव देवान्स्वेन भागधेयेनोपधावति त

ए॒वास्मै॑ स॒जा॒तान्प्रयच्छ॑न्ति ग्रा॒म्ये॒व भ॑वति॒ छन्द॑सां॒ वा
 ए॒ष र॑सो॒ यद्व॑शा र॑सं इ॒व ख॒लु वै स॑जा॒ताश्छ॑न्द॒सामे॒व
 र॑सेन॒ रसः॑ स॒जा॒तानव॑रुन्धे॒ बार्ह॑स्प॒त्यमु॑क्ष॒वश॑माल॒भेत
 ब्र॒ह्मव॑र्च॒सका॑मो॒ बृह॑स्पति॒मेव॑ स्वेन॒ भाग॑धेये॒नोप॑धावति॒ स
 ए॒वास्मि॑न्ब्र॒ह्मव॑र्च॒सम् (४६)

द॒धा॒ति ब्र॒ह्मव॑र्च॒स्ये॒व भ॑वति॒ वशं॑ वा ए॒ष च॑रति॒ यदु॑क्षा व॑शं
 इ॒व ख॒लु वै ब्र॑ह्मव॒र्चसं॑ व॒शेनै॒व व॑शं ब्र॒ह्मव॑र्च॒समव॑रुन्धे॒ रौद्री॑ः
 रोहि॑णी॒माल॑भेताभि॒चर॑न्नु॒द्रमे॒व स्वेन॑ भाग॑धेये॒नोप॑धावति॒
 तस्मा॑ ए॒वैन॒मावृ॑श्चति॒ ताज॑गा॒र्तिमा॑र्च्छति॒ रोहि॑णी भवति
 रौद्री॑ ह्येषा दे॒वत॑या॒ समृ॑द्ध्यै॒ स्फ्यो॑ यू॒पो भ॑वति॒ वज्रो॑ वै स्फ्यो
 वज्र॑मे॒वास्मै॑ प्र॒हर॑ति श॒रम॑यं ब॒र्हिः शृ॑णात्ये॒वैनं॑ वैभी॑दक
 इ॒द्धो भि॑न॒त्ये॒वैन॑म्॥ (४७)

अ॒भि ख॒लु वृ॑ष्टिश्छन्द॒सामे॒व र॑सेन॒ प्र॒जाम॑वं वैश्वदे॒वा वै ब्र॑ह्मव॒र्चसं॑ यू॒प ए॒का॒त्रवि॑ंशतिश्च॑।

(७)।॥ ————— [७]

अ॒सावा॑दि॒त्यो न व्य॑रोच॒त॒ तस्मै॑ दे॒वाः प्रा॑यश्चि॒त्तिमै॑च्छन्त॒स्मा
 ए॒ताः सौ॑रीः॒ श्वेतां॑ व॒शामा॑ल॒भन्त॒ तयै॒वास्मि॑न्नु॒चम॑दधु॒र्यो
 ब्र॒ह्मव॑र्च॒सका॑मः॒ स्यात्त॑स्मा॑ ए॒ताः सौ॑रीः॒ श्वेतां॑

व॒शामाल॑भेता॒मुमे॒वादित्य॑ꣳ स्वेन॑ भाग॒धेये॒नोप॑धावति
 स ए॒वास्मि॑न्ब्रह्मवर्च॒सन्द॑धाति ब्रह्मवर्च॒स्यैव॑ भ॒वति बै॒ल्वो
 यूपो॑ भवत्य॒सौ (४८)

वा आ॑दित्यो यतोऽजा॑यत॒ ततो॑ बि॒ल्वं उ॑दतिष्ठ॒त्सयो॑न्येव
 ब्रह्मवर्च॒समव॑रुन्धे ब्राह्मणस्प॒त्यां ब॑भ्रुक॒र्णीमा ल॑भेताभिचर॑न्वारुण
 पुरस्ता॒न्निर्व॑पेद्वरु॒णेनै॒व भ्रातृ॑व्यङ्गाहयित्वा ब्रह्म॑णा स्तृणुते
 बभ्रुक॒र्णी भ॑वत्येतद्वै ब्रह्म॑णो रू॒पꣳ समृ॑द्धौ स्फ्यो यूपो॑
 भवति॒ वज्रो॑ वै स्फ्यो वज्र॑मे॒वास्मै॑ प्रह॑रति शर॒मयं ब॒र्हिः
 शृ॒णाति॑ (४९)

ए॒वैनं॑ वैभी॑दक इ॒द्धो भि॑नत्ये॒वैनं॑ वैष्ण॒वं वा॑म॒नमाल॑भेत॒ यं
 य॒ज्ञो नो॒प॒नमे॒द्विष्णु॑र्वै य॒ज्ञो वि॑ष्णुमे॒व स्वेन॑ भाग॒धेये॒नोप॑धावति
 स ए॒वास्मै॑ य॒ज्ञं प्र॑यच्छत्यु॒पैनं॑ य॒ज्ञो न॑मति वा॒मनो॑ भ॒वति
 वैष्ण॒वो ह्यैष॑ दे॒वता॑या॒ समृ॑द्धौ त्वाष्ट्रं॑ वड॒बमाल॑भेत
 प॒शुका॑म॒स्त्वष्टा॑ वै प॑शूनां मि॒थुना॑नाम् (५०)

प्र॒ज॒न॒यिता॑ त्वष्टा॑रमे॒व स्वेन॑ भाग॒धेये॒नोप॑धावति॒ स
 ए॒वास्मै॑ प॒शून्मि॑थु॒नान्प्र॑ज॒नय॑ति प्र॒जा हि॑ वा ए॒तस्मि॑न्प॒शवः॑
 प्रवि॑ष्टा अथै॒ष पु॒मान्त्स॑न्वड॒बः सा॒क्षादे॒व प्र॒जां प॒शून्व॑रुन्धे

मैत्रं श्वेतमालभेत सङ्ग्रामे सं यत्ते सम्यकामो मित्रमेव
स्वेन भागधेयेनोपधावति स एवैनं मित्रेण सन्नयति (५१)

विशालो भवति व्यवसाययत्येवैनं प्राजापत्यं
कृष्णमालभेत वृष्टिकामः प्रजापतिर्वै वृष्ट्या ईशे प्रजापतिमेव
स्वेन भागधेयेनोपधावति स एवास्मै पर्जन्यं वर्षयति
कृष्णो भवत्येतद्वै वृष्ट्यै रूपं रूपेणैव वृष्टिमवरुन्धे शबलो
भवति विद्युतमेवास्मै जनयित्वा वर्षयत्यवाशृङ्गो भवति
वृष्टिमेवास्मै नियच्छति॥ (५२)

—————[८]शृणाति मिथुनानां नयति यच्छति॥]

वरुणं सुषुवाणमन्नाद्यन्नोपानमत्स एतां वारुणीं कृष्णां
वशामपश्यत्तां स्वायै देवताया आऽलभत ततो वै
तमन्नाद्यमुपानमद्यमलमन्नाद्याय सन्तमन्नाद्यन्नोपनमेत्स
एतां वारुणीं कृष्णां वशामालभेत वरुणमेव स्वेन
भागधेयेनोपधावति स एवास्मा अन्नं प्रयच्छत्यन्नादः (५३)

एव भवति कृष्णा भवति वारुणी ह्येषा देवताया
समृद्धौ मैत्रं श्वेतमालभेत वारुणं कृष्णमपाश्रौषधीनाश्च
सन्धावन्नकामो मैत्रीर्वा ओषधयो वारुणीरापोऽपां च खलु

वा ओषधीनां च रसमुपजीवामो मित्रावरुणावेव स्वेन
भागधेयेनोपधावति तावेवास्मा अन्नं प्रयच्छतोऽन्नाद एव
भवति (५४)

अपाञ्चौषधीनाश्च सन्धावालंभत उभयस्यावरुद्धौ विशाखो
यूपो भवति द्वे ह्येते देवते समृद्धौ मैत्रं श्वेतमा लंभेत
वारुणं कृष्णं ज्योगामयावी यन्मैत्रो भवति मित्रेणैवास्मै
वरुणं शमयति यद्वारुणः साक्षादेवैनं वरुणपाशान्मुञ्चत्युत
यदीतासुर्भवति जीवत्येव देवा वै पुष्टिन्नाविन्दन् (५५)

तां मिथुनेऽपश्यन्तस्यान्न समं राधयन्तावश्विनां वब्रूतामावयो
एषा मैतस्यां वदद्धमिति साऽश्विनोरेवाभवद्यः पुष्टिकामः
स्यात्स एतामाश्विनीं यमीं वशामालंभेताश्विनावेव स्वेन
भागधेयेनोपधावति तावेवास्मिन्पुष्टिं धत्तः पुष्यति प्रजयां
पशुभिः॥ (५६)

अन्नादोऽन्नाद एव भवत्यविन्दन्पञ्चत्वारिंशच्च॥१॥ [९]

आश्विनन्धूम्रललामालंभेत यो दुर्ब्राह्मणः सोमं
पिपासेदश्विनौ वै देवानामसोमपावास्तान्तौ पश्चा
सोमपीथं प्राप्ततामश्विनावेतस्य देवता यो दुर्ब्राह्मणः

सोमं पिपांसत्यश्विनावेव स्वेन भागधेयेनोपधावति
तावेवास्मै सोमपीथं प्रयेच्छत उपैनः सोमपीथो नमति
यद्धूमो भवति धूम्रिमाणमेवास्मादपहन्ति ललामः (५७)

भवति मुखत एवास्मिन्तेजो दधाति वायव्यङ्गोमृगमालभेत
यमजघ्निवाः समभिः सैयुरपूता वा एतं वागृच्छति
यमजघ्निवाः समभिः सन्ति नैष ग्राम्यः पशुनारण्यो
यद्गोमृगो नेवैष ग्रामे नारण्ये यमजघ्निवाः समभिः सन्ति
वायुर्वै देवानां पवित्रं वायुमेव स्वेन भागधेयेनोपधावति स
एव (५८)

एनं पवयति परांची वा एतस्मै व्युच्छन्ती व्युच्छति
तमः पाप्मानं प्रविशति यस्याश्विने शस्यमाने सूर्यो
नाविर्भवति सौर्यं बहुरूपमालभेतामुमेवादित्यः स्वेन
भागधेयेनोपधावति स एवास्मात्तमः पाप्मानमपहन्ति
प्रतीच्यस्मै व्युच्छन्ती व्युच्छत्यप तमः पाप्मानः हते॥
(५९)

ललामः स एव षट्त्वारिंशच्च॥ [१०]

इन्द्रो वो विश्वतस्परिन्द्रन्नरो मरुतो यद्ध वो दिवो या वः

शर्म। भरेष्विन्द्र॑ सुहव॑ हवामहेऽ॑होमुच॑ सुकृतं दैव्यं
जनम्। अ॒ग्निं मि॒त्रं वरु॑णं सा॒तये॒ भग॒न्द्वावा॑पृथि॒वी म॒रुतः
स्व॒स्तये॑। म॒मत्तु॑ नः प॒रिज्मा॑ वस॒र्हा म॒मत्तु॑ वा॒तो अ॒पां
वृष॑ण्वान्। शि॒शी॒तमिन्द्रा॑पर्वता युवन्नस्तन्नो विश्वे वरिवस्यन्तु
देवाः। प्रि॒या वो॒ नाम॑ (६०)

हुवे॒ तुरा॑णाम्। आयत्तुपन्मरुतो वावशानाः। श्रियसे कं
भा॒नुभिः॒ सम्मि॑मिक्षिरे ते र॒श्मिभि॑स्त ऋक्भिः सुखादयः। ते
वाशी॑मन्त इ॒ष्मिणो॒ अभी॑रवो वि॒द्रे प्रि॒यस्य॒ मारु॑तस्य धाम्नः।
अ॒ग्निः प्र॑थ॒मो वसु॑भिर्नो अव्या॒थ्सोमो॑ रु॒द्रेभि॑र॒भिर॑क्षतु त्मना॑।
इन्द्रो॑ म॒रुद्भि॑र॒ऋतु॑धा कृ॒णोत्वादि॒त्यैर्नो॑ वरु॑णः स॑ शि॒शातु॑।
सन्नो॑ दे॒वो वसु॑भिर॒ग्निः सम्॑ (६१)

सोम॑स्त॒नूभी॑ रु॒द्रिया॑भिः। समिन्द्रो म॒रुद्भि॑र्यज्ञियैः
समा॑दि॒त्यैर्नो॑ वरु॑णो अजिज्ञिपत्। यथा॑ऽऽदि॒त्या
वसु॑भिः सम्बभूवुर्म॒रुद्भी॑ रु॒द्राः स॒मजा॑नताभिः। ए॒वा
त्रि॑णाम॒न्नह॑णीयमाना विश्वे दे॒वाः स॒मन॑सो भवन्तु।
कुत्रा॑चिद्यस्य स॒मृतौ॑ र॒ण्वा नरो॑ नृषदने। अ॒र्हन्त॑श्चिद्यमि॒न्धते॑
सं॒ञ्जन॑यन्ति ज॒न्तवः॑। सं यदि॑षो वनामहे स॑ ह॒व्या

मानुषाणाम्। उत द्युम्नस्य शवंसः (६२)

ऋतस्य रश्मिमाददे। यज्ञो देवानां प्रत्येति सुम्नमादित्यासो
भवता मृडयन्तः। आवोऽर्वाचीं सुमतिर्ववृत्याद॥ होश्चिद्या
वरिवोवित्तराऽसत्। शुचिरपः सूयवसा अदब्ध उपक्षेति
वृद्धवयाः सुवीरः। नकिष्टं घ्नन्त्यन्तितो न दूराद्य आदित्यानां
भवति प्रणीतौ। धारयन्त आदित्यासो जगत्स्था देवा
विश्वस्य भुवनस्य गोपाः। दीर्घार्धियो रक्षमाणाः (६३)

असुर्यमृतावानश्चयमाना ऋणानि। तिस्रो भूमीर्धारयन्त्री॥
रुत द्यून्त्रीणि व्रता विदथे अन्तरेषाम्। ऋतेनादित्या महि
वो महित्वन्तर्दर्यमन्वरुण मित्र चारु। त्यान्नु क्षत्रिया॥
अव आदित्यान् याचिषामहे। सुमृडीका॥ अभिष्टये। न
दक्षिणा विचिकिते न सव्या न प्राचीनमादित्या नोत पश्चा।
पाक्याचिद्वसवो धीर्याचित् (६४)

युष्मानीतो अभयं ज्योतिरश्याम्। आदित्यानामवसा
नूतनेन सक्षीमहि शर्मणा शन्तमेन। अनागास्त्वे अदितित्वे
तुरास इमं यज्ञन्दधतु श्रोषमाणाः। इमं मे वरुण श्रुधी
हवमद्या च मृडय। त्वामवस्युराचके। तत्त्वां यामि ब्रह्मणा

वन्दमानस्तदाशास्ते यजमानो हविर्भिः। अहैडमानो वरुणेह
बोद्ध्युरुशंस मा न आयुः प्रमोषीः॥ (६५)

नामाग्निः स५ शवसो रक्षमाणा धीर्याचिदेकात्रपञ्चाशच्च॥—[११][वायव्यं प्रजापतिस्ता
वरुणं देवासुरा एष्वसावादित्यो दशरूपभामिन्द्रो वलस्यं बार्हस्पत्यं वषट्कारोऽसौ सौरिं
वरुणमाश्विनमिन्द्रं वो नर एकादश॥11॥ वायव्यमाग्नेयीं कृष्णग्रीवीमसावादित्यो वा
अहोरात्राणि वषट्कारः प्रजनयिता हुवे तुराणां पञ्चषष्टिः॥65॥ वायव्यं प्रमोषीः॥]